

NOFCA 2016

Dato: 2-3 september

Sted: Office of Pesapuu in Helsinki

v/generalsekretær Tove M S Wahlstrøm

Dato: 31.08.2016

Aktuelt i Norge

Det er den første Stortingsmelding som er lagt frem i forhold til fosterhjemsomsorgen i Norge. Norsk Fosterhjemsforening har de siste åtte årene utallige ganger fremmet behovet for en fullstendig gjennomgang av hele fosterhjemsomsorgen, noe som både forskning og Venstre har støttet. Vi har i mange år lagt vekt på at en NOU best vil kunne ivareta en slik gjennomgang.

Bakgrunnen for denne gjennomgangen av fosterhjemsomsorgen ligger ca. seks år tilbake. Norsk Fosterhjemsforening har sittet i Barnevernpanelet (2011), -Blids arbeidsgruppe for fosterhjem, - alle nasjonale referansegrupper i forhold til kvalitet i barnevernet, bruk av forskjellige typer fosterhjem (2011), fosterforeldres økonomiske rammevilkår, fosterhjemsgodtgjørelsens påvirkning i forhold til NAV ytelser (Bufdirs rapporter A, B og C rapportene), - KS *Utredning av rammeverk for fosterhjem*, forskjellige høringsinnspill er gitt til Prop.106 L (2012-2013) *Endringer i barnevernloven* og diverse høringer i Storting m. m. Det henvises til vår hjemmeside www.fosterhjemsforening.no hvor diverse høringsinnspill fra 2010 og frem til i dag ligger lagret.

Stortinget besluttet i 2014 at det skulle lages en Stortingsmelding med gjennomgang av fosterhjemsomsorgen. Det ferdige resultatet var ikke foreningen fornøyd med innholdet (se innspill gitt Familie- og kulturkomiteen 12.04.2016).

En Stortingsmelding er et politisk dokument. Tiltakene/endingene regjeringen har foreslått innen fosterhjemsomsorgen skal ikke koste penger. De har lagt vekt på det forbyggende perspektivet, kvalitetsheving i kommunal sektor og faglige anbefalinger fra fagdirektoratet. Brukerorganisasjonene har fått stor plass i meldingen, og her mener vi som interesseorganisasjon at brukerorganisasjonene ikke skal være styrende for fosterforeldres rammevilkår - verken økonomisk eller hva de trenger av veiledning og kurs.

Det som endret en svak Stortingsmelding var Familie- og kulturkomiteens tilrådinger til Stortingets behandling 31.05.2016.

Norsk Fosterhjemsforening innspill gjennom flere år som gjenfinnes i Stortingets behandling av Meld.St 17

De sakene Norsk Fosterhjemsforening ikke fikk gjennomslag for i denne omgang vil bli behandlet i forbindelse med barnevernlovutvalgets innstilling (29.10. 2016), den forskningen som skal igangsettes og gjennom en bred behandling gjennom en NOU. Det er i tillegg lovet en Proposisjon våren 2017.

Stortingets beslutninger som støtter Norsk Fosterhjemsforenings innspill i prosessen:

1. *Stortinget ber regjering sikre fosterfamilier med barn med funksjonsnedsettelse trygge og forutsigbare rammevilkår og god og koordinert tilrettelegging.* (Kommentar: foreningen har spilt inn de uklare forhold der fosterbarnet får økonomi og hjelpetiltak etter flere lovverk. Fosterfamilier som påtar seg fosterbarn med funksjonsnedsettelse mener foreningen skal overføres til statens spesialiserte fosterhjem)
2. *Stortinget ber regjeringen sette i gang forskning på hvordan barn opplever å være fostersøster/bror* (Kommentar: Her har foreningen gjennom mange år vært pådrivere for at fosterforeldres egne barn også må følges opp. Viktig for å hindre at fosterhjemmet gir opp.)
3. *Stortinget ber regjering gjennomgå bruken av tvang når det gjelder barn innenfor barnevernet. Fosterforeldre skal veiledes årlig på grensesetting.* (Kommentar: Baserer seg på Barnevernombudets rapport og Norsk Fosterhjemsforenings punkt i tiltaksplan for 2016. Institusjonsansatte får jevnlig opplæring, fosterforeldre har ikke fått et slikt tilbud)
4. *Stortinget ber regjeringen fremme forslag for Stortinget som sikrer likeverdige økonomiske rammevilkår for fosterforeldre i kommunale fosterhjem.* (Kommentar: Her har foreningen påpekt de store ulikheter mellom kommuner over hele landet hva gjelder forsterkningstiltak for kommunale fosterhjem, og at det må til en vesentlig heving av fosterhjemsgodtgjøringen jfr KS rapportens forslag. (Se for øvrig innspill 10.04.2016 og innspill til Venstre web)
5. *Stortinget ber regjering utrede fosterforeldres pensjonsvilkår med siktemål at fosterforeldre ikke skal tape på å være frikjøpt på grunn av barnets ekstra behov for omsorg og oppfølging.* (Kommentar: Pensjonsvilkårene har blitt fremmet jevnlig fra foreningen, i tillegg til at vi fikk i stand en ordning for foreningens medlemmer kunne kjøpe en pensjonsforsikring gjennom Storebrand).
6. *Stortinget ber regjeringen gjennomgå regelverket for fosterforeldre som blir uføretrygdet eller får arbeidsavklaringspenger.* (Kommentar: Foreningen har vært en av få organisasjoner som har gitt innspill og informasjon til Barne-, ungdom- og familiedirektoratets rapport C, *Kartlegging av hvordan fosterhjemsgodtgjørelsen påvirker fosterforeldres rett til ytelser fra NAV og beskatning.* Foreningen mener at det er flere NAV ordninger som må gjennomgås enn bare uføre- og arbeidsavklaringspenger.)

7. Stortinget ber regjeringen om at det igangsettes en NOU om fosterhjemsomsorgen for å få en helhetlig gjennomgang.

(Kommentar: Dette har foreningen gitt innspill på siden 2010)

8. Stortinget ber regjeringen sette i gang et forskningsprosjekt for å se på hva slags ettervern som har best effekt.

(Kommentar: Her har foreningen gitt innspill i forhold til å sikre at fosterungdommen kan bli boende i fosterhjemmet etter 18 år, sikre økonomisk både for fosterforeldre og fosterungdommen med innhold i ettervernet. Vi har også fremmet forslag om å øke ettervernet til 25 år.)

9. Stortinget ber regjeringen om en full gjennomgang av fosterhjemskontraktene, og komme med en løsning som gir større forutsigbarhet enn i dag, herunder bedre rettigheter for fosterforeldrene og en mer formell tilknytning for barnet til fosterhjemmet.

(Kommentar: Her har foreningen gitt innspill at de kommunale fosterhjemsavtalene bør være lik de statlige, -mangel på gjennomgang av avtalene, -ingen konsekvenser dersom barnevernet ikke følger opp punkter i avtalen, avtalen gir ingen rettigheter for fosterforeldre, lite stabilt med en tremånederskontrakt)

Innspill Norsk Fosterhjemsforening har gitt som ikke Stortinget ble vedtatt i behandlingen

1. Stortinget gikk imot å styrke rammevilkårene for fosterfamilier gjennom en opptrappingsplan der det første steget blir tatt i statsbudsjettet for 2017 gjennom en oppjustering av tilskuddet til kommunene og en tilsvarende anbefaling om økning av KS-satsene for arbeidsgodtgjøring for fosterforeldre. Voteringen var 20 for og 83 mot.

(Kommentar: Tror dette må ses i sammenheng med pkt. 4 over hvor Stortinget vedtok å sikre likeverdige økonomiske rammevilkår – KS sammen med vår forening er helt tydelige på at det må en heving til i forhold til økonomiske rammevilkår for kommunale fosterhjem. Det er sterkt fokus på rekruttering, og forutsigbare rammevilkår settes kart i sammenheng med en økning av dagens satser).

2. Det ble ikke flertall i Stortinget for å gi fosterforeldre partsrettigheter.

(Kommentar: Dette har foreningen spilt inn gjennom flere år. Både for fosterforeldre, og på vegne av fosterbarn under 15 år, samt fosterbarn med funksjonsnedsettelse. Delvis partsrettigheter til fosterforeldre er spilt inn til Barnevernlovutvalget som skal avgi sin innstilling i august, og det er forståelig at Stortinget ikke vedtar eventuelle partsrettigheter i forkant denne saken. Den vil i så fall komme med i Proposisjon våren 2017.)

3. Stortinget fikk ikke flertall for forslaget om at fosterungdom skulle få tiltak fram til fylte 25 år.

(Kommentar: Det er ikke blitt forsket tidligere på hva som virker i et ettervern, og foreningen ser at forskning er nødvendig, og gjennom forskningen kan det komme frem at tiltak bør forlenges til 25 år. Frøet er sådd.)

4. Stortinget fikk ikke flertall for at utilsiktede flyttinger skulle behandles i fylkesnemd. (Kommentar: Gjennom rådgivningen sentralt i foreningen får vi mange henvendelser på akutte og utilsiktede flyttinger som burde vært undersøkt grundigere gjennom å legge saken opp til fylkesnemd, og med bakgrunn i en større rettsikkerhet rundt flytting forslått behandling i fylkesnemd.)

5. Stortinget fikk heller ikke flertall for vårt forslag om å sikre en instans over barnevernet som kan overprøve det barnevernfaglige skjønnet.
(Kommentar: Mange av beslutningene i barnevernet gjøres ut fra skjønn, men i dag finnes ingen nøytral instans som kan overprøve beslutningene. Fylkesmannen kan som tilsynsorgan ikke gå inn i skjønnsaker, kun områder som tilhører retningslinjer eller lovhjemlet. Vår forening mener at rettssikkerheten ikke er godt nok ivaretatt i denne sammenheng.)

Det var tilrådingene fra Familie- og kulturkomiteen som reddet Meld.St.17 Trygghet og omsorg. Komitemedlemmene var samlet i sine tilrådinge til Stortinget. Ting skjer ikke over natten, men fosterhjemsomsorgen har fått mer fokus enn noen gang før, med håp om løft for alle fosterhjem. At det ble besluttet en NOU vil gi ytterligere fokus og fordykning av alle de områder som Stortingsmeldingen ikke behandlet. Det vil komme mange høringer fremover som vi må se i sammenheng med fosterhjemsomsorgens fremtid. Den første er *Forslag til endringer i barnevernloven. Kvalitets- og strukturereform*. Denne har høringsfrist 10 juni og vi mottar med takk innspill til denne.

Barnevernlovutvalget

Fikk I oppgave senhøstes 2014 å gjennomgå barnevernloven, med tanke på å forenkle den og drøfte eventuelle partsrettigheter for søsken og eventuelle partsrettigheter for fosterforeldre. Her har foreningen spilt inn 48 punkter som blant annet går på partsrettigheter, innsynsrett fra foreldres side både i barnets journal og informasjon om fosterforeldre, rettssikkerhet ved at det etableres en instans over barnevernet som kan overprøve de barnevernfaglige skjønnsavgjørelser.

Barnevernlovutvalget legger frem sin innstilling 29.09.2016.

Prosjekter

Interne:

1) Ungdomsråd

Landsmøtet i Norsk Fosterhjemsforening har vedtatt at det skal etableres et ungdomsråd for barn i fosterhjem. Målsettingen er at det etableres et ungdomsråd som vil være et rådgivende organ for høringsinnspill til offentlige myndigheter og Storting. Medvirkningsaspektet er avgjørende i forhold til å etablere et ungdomsråd. Ungdom fra 13 –15 år rekrutter inn i prosjektet. Alt avhengig av ressurser vil det være på sikt naturlig at ungdommen også deltar i diverse, høringsmøter, holder innlegg og foredrag innad og utad, deltar i styremøter og landsmøter innad i organisasjonen osv.

2) Bedre samarbeid

Foreningen har fått penger fra ExtraStifelsen til å gjennomføre et 11/2 års prosjekt med tema Bedre samarbeid. På vår rådgivningstelefon får vi mange henvendelser hvor samarbeidet mellom fosterforeldre og barnevernet skjærer seg. Ofte fører dette til at fosterbarnet må flytte. I Norge går det mot at det meste av barnevernets oppgaver skal utføres i kommunene. Staten har inntil nå hatt mange av oppgavene i forhold til rekruttering, oppfølging og kursing av fosterforeldre. Det betyr at

det blir helt avgjørende å oppnå gode samarbeidsrutiner med barnevernet. Vi har kommet et stykke på vei hvor vi har fått tak i kommuner som vil delta og her vil også fylkesforeninger bli viktige i referansegruppen. Prosjektet skal kunne ut en samarbeidsguide som skal forebygge samarbeidsproblemer og hindre utilsiktede flyttinger. Derfor ser vi etter kommuner som fungerer godt, slik at vi kan få med oss best praksis.

Bro mellom foreldre

Et prosjekt som er i avslutningsfasen. Her er det utformet samarbeidsguider for å bedre samarbeidet mellom foreldre og fosterforeldre. Det er gjennomført møter med barnevernet også i dette prosjektet.

Eksterne

3) Psykisk helse hos ungdom i fosterhjem

Hvert andre fosterbarn sliter med psykiske lidelser. Det mangler kunnskap om hvilke tjenester som tilbys fosterbarn og deres familier, og opplevd kvalitet på tilbudet.

Det mangler longitudinale studier som kan øke vår kunnskap om innsatser som fremmer gode utviklingsforløp hos fosterbarn. Denne undersøkelsen baserer seg på en tidligere undersøkelse fra 2011. Den har et longitudinell perspektiv. Barna er nå 11-17 år. Som i første undersøkelse inviteres fosterforeldre, lærere og barneverntjeneste til å delta, nytt for denne undersøkelsen er deltakelse fra fosterbarna selv. 3 årig prosjekt.

4) **Prøvekommunene**, her deltar vi i referansegruppe for Nøtterøy kommune.

5) Deltar i referansegruppe i Barne-, ungdom- og familiedirektoratets prosjekt ***Ny ansvarsfordeling mellom stat og kommune på barnevernområdet.***

6) FoU-prosjekt om minoriteter og fosterhjem

Proba samfunnsanalyse gjør i oppdrag for Barne-, ungdom- og familiedirektoratet en undersøkelse av erfaringer med fosterhjem for barn med minoritetsbakgrunn. Problemstillingene i undersøkelsen er blant annet å finne ut mer om hvordan fosterhjems plassering påvirker minoritetsbarns utvikling, hvorfor fosterhjem med minoritetsbakgrunn er lite brukt og hva som er barrierer for plassering av minoritetsbarn og unge i slekt og nettverk. En problemstilling i undersøkelsen er å undersøke hva som er utfordringene når det gjelder fosterhjems plassering av enslige mindreårige asylsøkere.

7) Meg og familiene mine

Avsluttet prosjekt i juni 2016. Finansiert av Barne-, ungdom- og familiedirektoratet. I utviklingen av filmen har Voksne for Barn samarbeidet med Norsk Fosterhjemsforening, Landsforeningen for barnevernsbarn og Høgskolen i Lillehammer. Filmen er produsert av Filmmakeriet AS.

Viktig film om fosterbarn og samvær